

การเมือง

พระอาจารย์สงบ มนัสสนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ประเดี๋ยววันนี้วันอุโบสถ เพราะเดี๋ยว ๑๑ โมงนี้เทศน์อีกรอบหนึ่งไง เราจะรีบทำหน้าที่ให้จบ จะได้เลิกอันนี้แล้วจะไปต่ออันอื่น จะมีงานหน้ารออยู่แล้ว ทำเข้าเวรนะ ทำตามหน้าที่ เวลาเทศน์จบนะ เราได้ทำหน้าที่เราแล้ว หน้าที่ต่อไปพวกโยมปฏิบัติเอาเอง เราได้ทำหน้าที่เราแล้ว หน้าที่ได้ทำสมบูรณ์แล้ว เดี่ยวนะ เดี่ยวเอาไว้อรอบคี่นนี้ เย็นนี้ เนาะ วันนี้วันพระไข่มุข นี่มีรอบเข้าไปแล้วนะ นี่รอบสาย เดี่ยวมีรอบบ่าย แล้วมีรอบค่ำ ๔ รอบ ๕ รอบ วันนี้วันพระ เพราะวันนี้เราจะไ้เรื่องคี่นนี้ไว้เทศน์คี่นนี้ ตอนนี้จะเทศน์การเมืองวันนี้ วันนี้จะเทศน์การเมือง ตั้งใจไว้แล้ว จะเทศน์การเมือง แล้วเดี๋ยว ๆ เพราะมันเป็นการเมืองมาไง เราจะพูดไว้ให้เป็นหลักฐาน

วันนี้จะพูดการเมือง แต่เทศน์นะเป็นธรรมะ เราพูดถึงเวลาเขาเทศน์ธรรมะกัน ธรรมะนี้มันมีไว้สำหรับมนุษย์ มนุษย์นี้เป็นสัตว์สังคม เป็นสัตว์การเมือง นี่ธรรมะนี้มีไว้สำหรับมนุษย์ ให้มนุษย์นี้มีความร่มเย็นเป็นสุข นี่มนุษย์มีความร่มเย็นเป็นสุขเห็นไหม เวลาเขามาพูดให้ฟังเนี่ย เขาบอกตอนนี้เขาไปเปิดเว็บไซต์ในยูทูปไป ว่าพระสงบ มนัสสนโต แต่ก่อนเข้าเว็บไซต์นั้น แต่ก่อนเข้าเว็บไซต์นั้นจะเป็นภาพลามกอนาจารหมดเลย

เพราะเราไปพูดไปว่าธรรมะเป็นธรรม เขาบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ เราบอกธรรมชาติการเพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมชาติ เนี่ยเวลาเราพูดไป เราพูดเองว่าเพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมชาติของสัตว์โลกเหมือนกัน นี่พอเพศสัมพันธ์เป็นธรรมชาติของมนุษย์นะ เขาบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ มีเพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมะดี เราบอกไม่ใช่ เราบอกธรรมะเนี่ย เหนือธรรมชาติ อย่างที่พูดนี้ธรรมะต้องเป็นหนึ่งเดียว

ธรรมะเป็นหนึ่งเดียวนะเนี่ย นี่เมื่อวานเขามาพูดให้ฟัง เขาพยายามโพสต์เข้าเว็บไซต์ไปว่า ว่าพระสงบ มันเป็นสงบไข่มุข มันก็ขึ้นมาด้วย สงบ มนัสสนโต แต่ก่อนเข้าเว็บนี้มันจะมีเว็บโป๊เต็มไปหมดเลย เพราะว่าเพศสัมพันธ์ก็เป็นธรรมะไง เห็นไหม มันเป็นการเมืองไป เนี่ยพอเป็นการเมืองปั๊บนี้ เราจะเทศน์เรื่องการเมือง ในเมื่อนี้เป็นการเมือง มนุษย์เป็นสัตว์การเมืองอยู่แล้ว

นี้ธรรมะไม่ใช่การเมืองนะ ธรรมะมันเหมือนการเมือง ถ้ามันเป็นการเมือง การเมืองคืออะไร การเมืองคือความเชื่อ การเมืองคือความเชื่อ คือการจัดฉาก คือการสร้างภาพ ถ้าสร้างภาพไว้เป็นคินี๋ย พวกเราก็คงจะลงคะแนนเสียงให้คนดีปกครองเรา เนี่ย การเมืองคือความเชื่อ ความเชื่อคือความจริงของการเมือง ความจริงในการเมืองไม่มี เพราะความจริงเนี่ยมันเป็นความเชื่อถือเฉย ๆ

นี่เวลาเราเข้าไปเห็นใหม่ บอกว่าเนี่ยเข้าไปดูเว็บไซต์เนี่ย ถ้าตัวเป็นเว็บไซต์การเมือง เป็นเว็บไซต์ธรรมะเนี่ย พวกเราจะปวดหัวมากเลยเพราะมีการโต้แย้งมาก ในการเมืองเนี่ยเพราะใครเข้าข้างฝ่ายใดก็จะโต้แย้งเห็นว่าทางโน้นถูกตลอดเวลา ในเรื่องของธรรมะก็เหมือนกัน เพราะว่าธรรมะเนี่ยในเว็บไซต์ ธรรมะกับการเมืองเนี่ย โอ้โฮ มันจะโต้แย้งมาก แล้วพวกที่ใจเป็นกลางเนี่ยบอกว่าปวดหัว ปวดหัว ทุกคนจะเบื่อกันมากเลย แล้วมันจะจบตรงไหน มันไม่มีจุดจบเพราะอะไร เพราะมันไม่มีความจริง

แต่ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นความจริง เป็นความจริงที่เหนือการเมือง เหนือทุก ๆ อย่าง เพราะมันเป็นความจริง แต่ในความเชื่อในศาสนานั้น มันเป็นการเมืองเพราะเป็นความเชื่อ เพราะอะไรรู้ไหม คูสติในพุทธศาสนาบอกว่า ความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ เห็นใหม่เพราะคนศรัทธา คนตามีเดบอด เวลาไปเชื่อใครแล้วเนี่ยให้เขาหลอกหลวงเห็นใหม่ ความเชื่อมันช่วยอะไร ถ้าความเชื่อโดยไม่มีปัญญา ความเชื่อพวกเรานี้จะโดนเขาหลอกหลวง ความเชื่อของเราจะเอาจุมไปให้เขาเกี่ยว ถ้าเป็นความจริง ความจริงไปกลัวอะไร ความจริงไม่ต้องกลัวสิ่งใด ความจริงต้องพร้อมพิสูจน์ ความจริงต้องการให้พิสูจน์นะ พิสูจน์ในการประพฤติปฏิบัติ พิสูจน์ด้วยการกระทำ มันความจริงมันเข้าถึงกันได้ นี่คือความจริง

แต่ถ้าเป็นการเมืองเห็นใหม่ การเมืองเนี่ยกลัวการตรวจสอบมาก ดูการเมืองจะหลบการตรวจสอบตลอดเวลาเลย เพราะถ้ายังตรวจสอบยิ่งจะหนีเลย เพราะยิ่งตรวจสอบมัน มันก็ไปเจอแผลง แต่ถ้าเป็นธรรมะเห็นใหม่ ถ้ามันตรวจสอบแล้วมันไม่จริงนั่นไม่ใช่ธรรมะจริงใจ แต่ถ้าเป็นธรรมะจริง มันต้องตรวจสอบได้ ตรวจสอบได้และเป็นจริงได้เพราะว่าอะไร มงคล ๓๘ ประการเห็นใหม่ เนี่ยธรรมสากัจฉา เอตัมมังคลมุตตมัง การสนทนาธรรม การตรวจสอบกันเป็นมงคลชีวิต เพราะพวกเราผู้ประพฤติปฏิบัติกันเนี่ย เราต้องการความจริง ถ้าต้องการความจริง มันต้องตรวจสอบได้ดี

เห็นใหม่หลวงตาท่านพูดเลยเนี่ย เวลาหลวงตาท่านพูดนะ ท่านบอกว่าให้ถามมา ให้ถามมา หลวงตาเนี่ยท่านจะเข้าสังคมทุกสังคม แล้วถ้าสังคมไหน หรือสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์นะ ถ้าเขายังไม่เชื่อถือนะหลวงตาจะเข้าไปหาเลย แล้วบอกว่าให้ถามมา คือว่าท่านจะเคลียร์ใจ เคลียร์ให้ใจดวง

นั่นแหละ ลงคือลงกับความจริง ถ้าลงกับความจริงเนีย เราจะเข้าถึงความจริงได้ถูกต้อง เราจะปกป้องความจริง เราจะอยู่กับความจริง อยู่กับความจริงนะ ความจริงเนียนมันจะชัดเจนมาก อัดตาหิ อัดตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน คนเท่านั้นนะรู้เลย เพราะในหัวใจเรานั้น เราจะรู้ถึงความจริงหรือไม่ เป็นความจริงเลย

แต่ถ้าเป็นการเมืองเห็นไหม การเมืองความเชื่อคือการสร้างภาพ การเมืองการสร้างภาพ การสร้างความน่าเชื่อถือ ความน่าเชื่อถือเท่านั้น เพราะการสร้างความน่าเชื่อถือนี่คือการเมือง ฉะนั้นเวลาพูดพวกเราเนียเห็นไหม ที่บอกว่าเข้าไปในเว็บธรรมะแล้วปวดหัวมากเลย แล้วพูดกันไม่จบไม่สิ้น ไม่จบไม่สิ้นหรือ ไม่จบไม่สิ้นเพราะอะไร เพราะความอยากของวุฒิภาวะของจิตเนียนมันแตกต่าง แล้วการเวียนตายเวียนเกิดนี้มันมีอยู่ตลอดเวลาเห็นไหม แล้วผู้ที่เข้ามาในศาสนาใหม่เนีย มันก็ต้องมีความถึงเลสงสัยเป็นธรรมดา มันเหมือนกับเด็กพูดกับผู้ใหญ่เลย แล้วก็เด็กน้อยเนีย เด็กทารกคุยกับป้าตายาย ป้าตายายเนียผ่านโลกผ่านร้อนมามากนะ เนียความรู้ประสบการณ์ในจิตเนียนมหาศาลเลย แล้วพูดกับเด็ก นี้อะไร นี้อะไร นี้อะไรนะ แล้วมันก็ตื่นเต้นประสามัน แล้วมันมีอย่างนี้ในสังคมโลก

แล้วนี่วุฒิภาวะตรงนี้มันต่างกัน พอวุฒิภาวะต่างกันมันมาคุยกันเนีย เข้ามาในเว็บไซค์เนียเห็นไหม พูดด้วยประชาธิปไตย เสียงเดียวเท่านั้นเง เนียเด็กก็พูดประสาเด็กออกมา ผู้ใหญ่พูดประสาผู้ใหญ่ออกมา แล้วคำพูดอย่างนั้นมันตรงกันไหม มันจะเป็นไปได้ไหม มันเป็นไปได้หรือ แต่ถ้าเป็นถึงที่สุดเห็นไหม เพราะในสมมุติบัญญัติ พอไปถึงที่สุดแล้วเห็นไหม คุณติอย่างวิมุติเนีย ลูกขึ้น เม้มปาก แล้วนั่งลง ความจริงลุกขึ้น เม้มปากแล้วนั่งลง เพราะมันรู้อยู่ในหัวใจเง มันรู้อยู่เต็มหัวอก

เนียเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเวลาไปหาหลวงตา หลวงตาจะพูดเลย เราารู้แล้ว เราารู้แล้ว ไม่ต้องพูดหรือเราารู้แล้ว มันเป็นอีกประสาหนึ่ง แต่ที่บอกพระปัจเจกพุทธเจ้าสอนไม่ได้เห็นไหม บอกพระปัจเจกพุทธเจ้าสอนไม่ได้ พระพุทธเจ้าสอนได้ พระพุทธเจ้านี้สอนได้ พระปัจเจกพุทธเจ้าสอนไม่ได้ เนียเขาตีความกัน เพราะเขาจะอ้างว่า อ้างว่าเราจริงเง เราเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้านะ เรารู้แต่เราสอนไม่ได้ ไม่จริง พระปัจเจกพุทธเจ้าก็สอนได้ พระพุทธเจ้าก็สอนได้ แต่พระปัจเจกพุทธเจ้าสอนแบบพวกเราเนีย รู้แล้วอยู่ในหัวใจเนีย หัวอกเนีย คนที่รู้อยู่เต็มหัวใจเนีย เราจะเอาความรู้เราเนียอธิบายให้คนข้างเคียง หรือคนที่มีแววที่จะรับทราบรู้ได้ไหม ได้ แล้วแต่เราอธิบายเพราะเขาอยากรู้ใช่ไหม เขาอยากรู้แล้วเขามีความสนใจ เขามีความตั้งใจ คือเขาไม่โซมาเอาสี่ข้างเข้ากู คือเขาไม่ได้มาลองของ เขาไม่ได้มาเพื่อสบประมาทอย่างนี้

คำว่าสพประมาทพระพุทธเจ้าใช้พูดอย่างนี้ ผู้ที่มาสพประมาทเอาสี่ข้างเข้าดูนี้ พระพุทธเจ้านี้ พระพุทธเจ้าใช้เปรียบคำว่าภาษาหนึ่งที่คว่า ภาษาที่คว่านี้ละ มันจะใส่ของไม่ได้เลย มันจะบรรจุสิ่งใด ไม่ได้เลย ใจที่เข้ามา เข้ามาโดยการตรวจสอบ เข้ามาโดยที่ไม่เชื่อถือเนี่ยมันคว่า พูดอะไรก็ไม่รู้ เรื่อง นี่ไงที่ว่าจะสอนไม่ได้ก็ตรงนี้ไง แต่ภาษาหนึ่งที่หางยคือเขาเข้ามาอยากรู้ เขาหางยภาษาะ มาเอาน้ำใส่มันก็เต็มได้ เอาอะไรใสในภาษาะมันก็อยู่ในนั้นได้ การที่เอาใส่พระปัจเจกพุทธเจ้ารู้จริงไหม พระปัจเจกพุทธเจ้ารู้จริงพระปัจเจกพุทธเจ้าก็อธิบายสิ่งที่รู้ไปเนี่ย มันพอจะเข้าใจกันได้ไหม มันพอจะเข้าใจกันได้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ต้องอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ยแบบ นักวิทยาศาสตร์เลย ทำตำราเลย ตามทฤษฎีออกมาเป็นทางวิชาการเลย ใครเข้ามาศึกษาได้เลย นี่ไง พระปัจเจกพุทธเจ้ากับพระพุทธเจ้า ต่างกันตรงนี้ไงต่างกันตรงพระปัจเจกพุทธเจ้านี้ สามารถบัญญัติ อย่างที่เราเรียนบาลีกันเนี่ย เนี่ยพระพุทธเจ้าทั้งนั้นละ เนี่ยอริยสัจต่าง ๆ เนี่ยของพระพุทธเจ้าทั้งนั้นเลย แล้วพระอรหันต์ทุกองค์ที่จะเป็นพระอรหันต์ได้ ก็ต้องเข้าใจตรงนี้เป็นตามความจริง รู้ตรงนี้ตามความเป็นจริง แล้วมันง่ายเพราะอะไร ง่ายเพราะตอนนี้พระพุทธเจ้าได้บัญญัติเอาไว้แล้ว

พอนักวิทยาศาสตร์เขาได้ทฤษฎีนี้ เขาได้ทางวิชาการไว้แล้ว เราศึกษาแล้วเราไปตรวจสอบ เราพยายามทดลองวิทยาศาสตร์ มันก็เข้ากับหลักวิทยาศาสตร์อันนี้เห็นไหม นี่ไงพระไตรปิฎกนี้ นี่ พระสาวก สาวกะ เพราะมีศาสนาอยู่แล้วไง ฉะนั้นพระปัจเจกพุทธเจ้ากับพระพุทธเจ้าเกิดซ้อนกันไม่ได้ พระปัจเจกพุทธเจ้าจะไม่เกิดในศาสนา ๕,๐๐๐ ปีนี้ไง พระปัจเจกพุทธเจ้าไม่เกิด แต่ถ้ามันไม่มีศาสนาเนี่ย เพราะไม่มีใช่ไหม ไม่มีวิชาการ ไม่มีนักวิทยาศาสตร์ทางวิชาการยังไม่มี ไม่มีสิ่งใดเป็นการชี้นำเรา แล้วเราทดสอบทางวิทยาศาสตร์ด้วยตัวเราเอง ค้นคว้าทฤษฎีวิทยาศาสตร์ขึ้นมาด้วยตามเป็นจริงนั้นพระปัจเจกพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้ากับพระพุทธเจ้าต้องเกิดมาอย่างนี้

แต่ในปัจจุบันนี้มันมีธรรมชาติของพระพุทธเจ้า มีธรรมชาติของพระพุทธเจ้าเนี่ย เราปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เนี่ยเหมือนนักวิทยาศาสตร์เขามีทฤษฎีอยู่แล้ว ถ้าเราไปปฏิบัติแบบนี้ ทดลองทางวิทยาศาสตร์แล้วเนี่ย มันก็จะเป็นอันเดียวกันเลย อันเดียวกันเลย แต่มันต้องเป็นการทดลองทางวิทยาศาสตร์ของเรา ไม่ใช่ ว่าไปอ่านทฤษฎีอันนั้นก็มันเป็นของเรา เนี่ยไงพระปัจเจกพุทธเจ้าสอนได้ ความสอนนั้นนี่ภาษาะหางยนะ แต่ถ้าภาษาะคว่าไปศึกษาธรรมชาติพระพุทธเจ้าเหมือนกัน มันก็ไปจับทฤษฎีนั้นมาไง มันไปจำทฤษฎีนั้นมา แล้วคำหนึ่งก็พระพุทธเจ้า สองคำก็พระพุทธเจ้า ใครพูดต่างจากนั้นไม่ได้

อ้าว แล้วคนที่มันทำมานั้นรู้มาเนีย พุดไม่ได้เลยหรอ เขาก็พุดเหมือนกัน เขาพุดเหมือนกัน แต่พุดแล้วเนียเขาทั้งรู้ด้วยทั้งเห็นด้วย เนียความจริงใจ ความจริง แต่ถ้าเป็นการเมืองเห็นใหม่ การเมืองเนีย การเมืองนะ พอดการเมืองขึ้นมานเนีย มันเป็นการเชื่อ มันเป็นการสร้างภาพ แล้วนี่เขาสร้างภาพเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เป็นในศาสนาเรานีย ในศาสนานั้นมีความจริงมากนะ ความจริงเนียมันเท่ากับความจริง ในชีวิตเรานียเป็นความจริงนะ ความสุข ความทุกข์ของเรานียเป็นความจริง แต่เราไม่รู้ว่าความจริงของเรานียมันเกิดมาอย่างไร เริ่มต้นมันมาอย่างไร แล้วมันจะไปจบกันที่ไหน

แต่ในปัจจุบันนี้เนีย มันมาด้วยเวรด้วยกรรม เราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วขณะที่อยู่เป็นมนุษย์เนีย เราอยู่กันด้วยสถานะของมนุษย์เนีย เราก็หาทางออกกันไม่ได้ พอดหาทางออกไม่ได้เนีย แล้วก็เหลียวมองไปเนีย เหลียวมองหาที่พึ่งเห็นใหม่ แล้วก็หาที่พึ่งเนีย เนียธรรมะพระพุทธเจ้าไง ก็มองไปที่นั่น ธรรมะพระพุทธเจ้านะ ท่านชี้เข้ามาที่หัวใจเรา ธรรมะพระพุทธเจ้าที่เราไปศึกษาทั้งหมด ท่านชี้เข้ามาที่ความรู้สึกของเรานีย ท่านชี้เข้ามาที่หัวใจเนีย เพราะหัวใจของเรานียมันสุข มันทุกข์ ท่านชี้เข้ามาที่นี้

ถ้าเราจะรู้จริงเนีย เราต้องเปิดพระไตรปิฎกในหัวใจของเรา ถ้าเปิดมาแล้วนะ มันก็จะไปเหมือนกับพระไตรปิฎกในตู้พระไตรปิฎกเลย เพราะมันเป็นอริยสัจเหมือนกัน เพราะมันเป็นสุขเป็นทุกข์เหมือนกัน ถ้ามันสุขมันทุกข์เหมือนกันเนีย แล้วมันจะไปกลัวอะไรล่ะเห็นใหม่ ถ้ามันไม่กลัวอะไรนะ มันถึงว่า เราจะบอกว่าธรรมะพระพุทธเจ้านี้ไม่ใช่การเมือง เพราะพระพุทธเจ้าพุดไว้เอง ศรัทธาความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ ศรัทธานี้ะ เวลาท่านพุดท่านเทศน์นี่ะ โอ้อโฮ หลายระดับมาก เวลาพระพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับพวกโยมนะ พวกคฤหัสถ์เนีย ท่านจะบอกเลยว่าศรัทธาเป็นอริยทรัพย์ ถ้าไม่มีศรัทธา ไม่มีความเชื่อ เราจะไม่มีการค้าค้นคว้า เราจะไม่มีการเริ่มต้นการค้าค้นคว้าหาตัวเรา

ศรัทธาเป็นห้วงจักร ศรัทธาในมนุษย์เนีย ในเพศของคฤหัสถ์ ทรัพย์สมบัติที่มีค่าที่สุดคือศรัทธา ถ้ามีศรัทธาเชื่อมั่นในพุทธศาสนา ศรัทธาเชื่อมั่นในสิ่งใด เราจะให้ทั้งชีวิตเลย ทุกอย่างที่มีของเรานะเรายกให้ได้หมดเลย เพราะเรามีศรัทธา เรามีความเชื่อเห็นใหม่ แต่ความเชื่อนั้นแก้กิเลสไม่ได้เห็นใหม่ ความเชื่อความศรัทธานั้น ต้องมาวิเคราะห์หาค้นคว้าเห็นใหม่ เพราะการแก้กิเลสมันต้องเป็นความจริง ไม่ใช่ความเชื่อ แต่ความเชื่อนั้นเป็นตัวจุดประกาย เป็นตัวให้เราเข้าไปทำการค้นคว้า

ถ้าไม่มีความเชื่อเลยนะ แล้วความจริงมาจากไหน ความจริงเป็นความจริงอยู่แล้ว ชีวิตนี้เป็นความจริง เกิดมาก็เป็นความจริง ทุกข์ก็เป็นความจริง ชื่อที่เป็นชื่อเราจริง ๆ ทะเบียนเราก็จริงนะ ไปทำอะไรทำนิติกรรมได้หมดเลย แล้วจริงเห็นไหม จริงตามสมมุติเห็นไหม แล้วบอกไม่จริง ไม่จริง จริงตามสมมุติ แต่พระพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว มันเป็นสมมุติ เป็นของชั่วคราว เราก็เหมาข่งเลย สมมุติ สมมุติ ชีวิตนี้ก็สมมุติ เวลาทุกข์ก็ร้องไห้ สมมุติทั้งนั้น อะไรก็สมมุติ มันไม่รู้จริง นี่ไง เห็นไหม ไม่ใช่ความจริงเห็นไหม

ถ้ามันรู้จริง ทำไมถึงเป็นสมมุติ ทำไมถึงเป็นสมมุติ แล้วสมมุติเป็นอย่างไร สมมุติเป็นอย่างไร ทำไมถึงสมมุติ แล้วทำไมมันถึงเป็นบัญญัติ แล้วทำไมถึงเป็นวิมุตติ มันต้องเป็นตามขั้นตอนของมันไง มันรู้ของมัน มันเป็นตามขั้นตอนของมันนะ แต่นี่ไม่รู้อะไรกันเลยนะ ขึ้นต้นก็สมมุติแล้ว อ้าว สมมุติก็ไม่เอา พระพุทธเจ้าว่าสมมุติไม่ดีไง ชีวิตก็เป็นสมมุติ อะไรก็เป็นสมมุติ โอ้ วางได้หมดเลย จี๋ลอยน้ำไง จี๋ลอยน้ำ ลอยไปก็ลอยมา แล้วก็บอกว่าป็นธรรมะ ไข่ เหลือง ๆ เหมือนกัน เหมือนทองแต่ไม่ใช่ทอง เนี่ยสมมุติละ โน่นก็สมมุติ นี่ก็สมมุติ นี่มันเป็นการเมืองหมดเลย

มันเหมือนกับลัทธิเห็นไหม คุณเฝ้าการเมืองกับการศาสนาเป็นอันเดียวกัน แล้วเขาก็สืบทอดเห็นไหม ผู้ที่จะปกครอง ผู้ที่จะมีคุณธรรมต้องสืบทอดพระเจ้าได้ พระเจ้าประทานมา พระเจ้าให้เป็นผู้นำไง แต่พุทธศาสนาไม่ใช่เลย จักรพรรดิเนี่ย สมบัติจักรพรรดิเห็นไหม ขุนคลังแก้ว ขุนพลแก้ว เห็นไหม ขุนนางแก้ว นี่มันมีของมันนะ มันมีของมันโดยธรรมชาติเลย นี่ใจความจริง เนี่ยพุทธศาสนา แต่ไฉนมันบอกว่าพระเจ้าสืบทอดพระเจ้าได้ พระเจ้าสั่งมาให้ทำเห็นไหม เนี่ยการเมือง ศาสนาและการเมือง

แต่ของเราละ มันเป็นตัวศาสนา แต่เพราะ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์การเมือง เลยเอาศาสนามาใช้เป็นการเมือง เราก็เทศน์การเมืองไง ตัวศาสนาตัวพุทธศาสนาไม่ใช่การเมือง พระพุทธศาสนามีความจริง พระพุทธศาสนาอริยสัจเป็นความจริง แต่เพราะมนุษย์เป็นสัตว์การเมือง มนุษย์ถึงเอาศาสนามาเป็นผลประโยชน์ของตัวเอง ทำอะไรก็ประโยชน์ ก็ประโยชน์เพื่อชื่อเสียงของตัวเอง ทำอะไรก็เพื่อให้คนเชื่อถือนับถือ เชื่อถือศรัทธา พอมันมีการนับถือ เชื่อถือศรัทธา ผลประโยชน์มันก็ตามมา

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม ของที่เป็นของโลกเนี่ย โยมบรูษตายเพราะลาภ ตายเพราะเหยื่อ ตายเพราะชื่อเสียง ตายเพราะอยากดัง นี่โยมบรูษ พระพุทธเจ้าบอกเป็นโยมบรูษ ไม่ใช่ภิกษุในศาสนา เพราะเป็นโยมบรูษถึงพยายามสร้างสถานะให้เขายอมรับ สร้างสถานะชื่อเสียง เพื่อความศรัทธา ความเชื่อขึ้นมาเพื่อลาภสักการะ เพื่อผลประโยชน์

แต่ถ้าเป็นความจริงเห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่มันไม่เคยออกจากป่ามาเลย อยู่แต่ในป่าในเขา ทำไมคนศรัทธาความเชื่อ จะเข้าไปเคารพบูชาท่าน ต้องซื้อทางเข้าไปเลย ความจริงเขาอยู่ของเขา แต่นี้ในปัจจุบันนี้โลกมันแคบ พูดบอกว่าเขาอยู่ป่า อยู่ป่า แล้วพูดอยู่นี้ดันมาอยู่ทำไมในเมือง ไม่ได้อยู่ในเมือง ในป่า เขาไล่ออกมา ที่ไหนเขาก็ไม่ให้อยู่ ถ้าไม่ให้อยู่ทั้งนั้นนะ ถ้าทำความดีไม่เป็นความจริงไม่ให้อยู่ แต่ถ้าเป็นการเมืองอยู่ได้ เพราะการเมือง การเมืองต้องเป็นการส่งส่วย การเมืองต้องเป็นการยอมรับให้ผู้มีอำนาจลงมา เห็นไหม นี่การเมือง

เราถึงบอกสิ่งที่เป็นการเมือง ให้มันเป็นการเมืองของเขา แต่เราเข้าใจใจ เราจะบอกว่าเห็นไหมพวกครูบาอาจารย์ท่านสอนว่า “เราจะอยู่ในโลก อยู่กับโลก แต่ไม่ติดโลก” เราถึงบอกวามนุษย์เป็นสัตว์การเมือง ในเมื่อมนุษย์เป็นสัตว์การเมือง สิ่งที่เป็นไปนะ มนุษย์ใช้ศาสนาเป็นการเมืองเอง แต่ถ้ามานุษย์ มนุษย์เราเห็นภัยในวัฏสงสาร มนุษย์นี้จะเข้าสู่ความจริง มนุษย์นี้เป็นสัตว์การเมือง แต่เราจะไม่ทำชีวิตเราเป็นการเมืองไง เราจะทำให้ชีวิตเราเป็นตามความเป็นจริงใจ

เราถึงว่า สิ่งที่เป็นการเมือง เป็นโลกเห็นไหม คุณเฒ่าคนนะ ถ้าวัดทั่วไปเห็นไหม เขามีประเพณี วัฒนธรรม มีมากนะ มาใหม่ ๆ มาที่นี้นะ มาใส่บาตรนะ โอ้ มีแค่นี้แหละ มาถึงก็วางแปะ วางแปะ ไม่เห็นมีสวดมนต์เลย ไม่มีกิจกรรมเลย นี่ไง นั่นก็การเมือง เป็นพิธีกรรม ต้องให้มันขลัง มันน่าเชื่อถือศรัทธาขึ้นมา แต่ถ้าเราเห็นภัยในวัฏสงสารใช่ไหม เราเชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ของเราใช่ไหม เรามาด้วยหัวใจของเราใช่ไหม หัวใจเราเป็นผู้ใหญ่เห็นไหม

ดูอย่างเช่นเขามาถามนะเราบอกเลย เราคุยกับเขา เราบอกว่าสิ่งต่าง ๆ พิธีกรรมนี้หลอกเด็กทั้งนั้นเลย แม้แต่การกรวดน้ำ การกรวดน้ำเห็นไหม ทำบุญกุศลต้องมีการกรวดน้ำ แล้วเราไม่มีการกรวดน้ำ มันจะมีบุญได้อย่างไร เอาบุญมาจากไหนกันนะ เราบอกถ้าการกรวดน้ำนั้น มันเป็นบุญนะ แม่น้ำเจ้าพระยามีน้ำไหลทุกวัน แม่น้ำแม่กลองมันได้บุญที่สุดเลย คนจังหวัดราชบุรีจะเป็นเทวดาหมดเลย เพราะแม่น้ำแม่กลองมันไหลผ่านเมือง มันไหลผ่านกลางเมืองเลย โอ้โฮ คนจังหวัดราชบุรีนะอำเภอเมืองนี่จะเป็นเทวดา เพราะมันมีการกรวดน้ำอยู่ทุกวินาที แล้วมันเป็นอะไรนะ มันเป็นเทวดาบ้างหรือเล่า มันเพราะการเมืองไง

การเมืองหมายถึงว่า เป็นพิธีกรรมเพื่อชักนำ รวมพล รวมกลุ่ม รวมก้อนขึ้นมาใช่ไหม การกรวดน้ำนะพวกเรานี้ พวกที่เป็นชาวพุทธนี้ทำบุญกันใหม่ ๆ พอทำบุญใหม่ ๆ เห็นไหม ต้องสิ้นสุดขบวนการของมันคือการอุทิศส่วนกุศล อุทิศส่วนกุศล อุทิศอะไรกันนะ เพราะใจมันไม่มีอะไรคิดถึงบ้าน คนนี้คิดถึงบ้าน คนโน้นคิดถึงครอบครัว คนนี้คิดถึงธุรกิจ คนนั้นห่วงรถ คนนี้... จิตใจ

ไม่อยู่กับตัวสักคนหนึ่งเลย แล้วเวลาจะกรวดน้ำเอาอะไรไปกรวด ในหัวใจว่างเปล่า เอน้ำมา เอน้ำมาหลอกมัน พอเอน้ำมาหลอกมันนะ จะกรวดน้ำแล้วนะ เฟ่งที่น้ำนะ พอเฟ่งที่น้ำมันก็ดึงหัวใจมันกลับมา ไอ้คนที่มันคิดถึงรตมันก็มาคิดถึงน้ำ ไอ้คนคิดถึงอะไรก็กลับมาคิดถึงน้ำหมดเลย

แล้วก็กรวดน้ำนะ กรวดน้ำนะ เขาหลอก เขาหลอก การเมืองเนี่ยการเมือง แต่มันเป็นพิธีกรรมมันเป็นประเพณีวัฒนธรรมเพื่อจะฝึกเด็ก ๆ ฝึกชาวพุทธขึ้นมาให้เข้ามาถึงศาสนา เห็นไหมการเมือง มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เป็นสัตว์การเมือง ต้องเอาการเมืองมาเพื่อให้สัตว์มนุษย์เข้ามาสู่ศาสนา ถ้าเข้ามาสู่ศาสนาศาสนาสู่ความจริงนะ สู่ความจริงเห็นไหม การเมืองนะเห็นไหมคุณ การเมืองนะ ที่ไหนนะ โอ้โฮ จัดพิธีกรรมใหญ่โตมโหฬารเลยนะ โอ้โฮ น่าเชื่อถือนะ โอ๊ย การเมืองการเมืองเข้มเนาะ โอ๊ย คนไปเต็มไปหมดเลยเพราะอะไร เพราะมันเป็นสัตว์การเมือง

ที่ใดเอาความจริงขึ้นมาเนี่ยพวกอยู่ฝั่งนู้นนะเห็นไหม ของใครของมันนะ อยู่โคนไม้ อยู่ในที่สงัด ทุกคนเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา นี่มันจะเข้าสู่ความจริง แล้วถามตัวเองสิ นั่งสมาธิทุกข์ไหม เจ็บไหม ปวดไหม เหนื่อยไหม เดินจงกรม เหงื่อไหลไคลย้อยนี่เพราะอะไรนะ เกลือจิ้ม เกลือ ทุกข์แก่ทุกข์ ทุกข์เพราะทุกข์เราเนี่ย เราทุกข์เป็นธรรมชาติของเราเห็นไหม

คนเราเกิดมา มีความอาลัยอาวรณ์มีความทุกข์เป็นธรรมดา แต่พอเราตั้งใจจะเอาทุกข์แก่ทุกข์เห็นไหม เดินจงกรมก็ทุกข์ โอ้ อยู่บ้านก็ลำบากแล้ว ไปวัดก็นึกว่าได้นอนพักผ่อน มาถึงวัดก็ได้มาเดินจงกรมอีก อู๋ มันไม่เห็นมีความสุขที่ไหนเลย อยู่บ้านดีกว่า อยู่บ้านยังได้นอนพักผ่อน ไปวัดนึกว่าได้พักผ่อน ไปวัดยังต้องเดินจงกรม จะต้องตื่นตีสี่ตีห้า จะต้องมาหลับหูหลับตา โอ้ ทุกข์แก่ทุกข์ไง เพราะเกลือจิ้มเกลือ

สิ่งที่มันทุกข์ ในเมื่อหัวใจมันโดนปักเสียบไว้ด้วยกิเลส มันจะเอาธรรมะไปเขียนกิเลสออกจากใจ สิ่งที่เราใจเขียนเห็นไหม สติเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิต ทุกอย่างเกิดจากจิต กิเลสอยู่ที่จิตปัญญาก็เข้าไปขุดลอก เข้าไปทำลายที่จิตนั่น ถ้าทำลายที่จิตนั่นนี่ใจความจริง ไม่ใช่พิธีกรรมพิธีกรรมมันอยู่ข้างนอกนะ พิธีกรรมเห็นไหมคุณ พิธีกรรมต่าง ๆ ที่ทำเนี่ย เราพูดวันนี้แล้วไม่ใช่โยมจะไปปฏิบัติเนาะ ไปไหนเขาให้ทำพิธีกรรม โยมจะไม่ทำเลย โยมจะเข้าโลกไม่ได้เนาะ โยมอยู่กับโลกนะ มนุษย์เป็นสัตว์การเมืองนะ ถ้านั้นเราไปงานไหน เขาทำพิธีเราอยู่กับพิธีกับเขา แต่เรารู้ว่าพิธีนี้ทุกอย่างนี้ ซึ่เข้ามาที่ใจของเราเนะ เหมือนทุกอย่างเห็นไหม ธรรมะในตู้พระไตรปิฎก ทุกอย่างซึ่เข้ามาที่ใจของเราเนะ สุขทุกข์อยู่ที่ใจ

พิธีกรรมทั้งหมดต้องการให้คนเป็นคนดี ต้องการให้หัวใจนั้นมันมีประเพณีวัฒนธรรม นั้น เพราะมันเป็นผู้ที่ตั้งใจทำ มันถึงทำนั้นมา แต่ถ้าเราเข้าใจแล้ว เรารู้ถึงความจริงของเราแล้ว สิ่งนี้ทำมา เพื่อใจของเรา แล้วใจของเราอยู่ในหัวใจของเราไหม ใจของเราอยู่ในร่างกายของเราไหม ถ้าใจของเราอยู่ในร่างกายของเรา เราควบคุมได้ เราดูแลได้ สิ่งนั้นเขาชี้เข้ามาเพื่อหัวใจดวงนี้ แล้วหัวใจดวงนี้ เราดูแลรักษาได้ สิ่งนั้นมีความจำเป็นกับเราไหม สิ่งที่เขาทำอยู่ เพื่อชี้เข้ามาที่หัวใจเรา ในหัวใจเรามี อยู่แล้ว เราควบคุมได้แล้ว สิ่งที่เขาชี้เข้ามามันมีความจำเป็นกับหัวใจเราไหม มันไม่มีความจำเป็นกับ หัวใจของเรา เพราะเรารู้ว่าใจเราเป็นอย่างไร สิ่งที่เขาทำนั้นเขาทำมาเพื่ออะไร

แต่เราเป็นสัตว์การเมือง เราอยู่กับสังคมใช้ไหม เราก็อยู่กับ สาธุ สาธุ เห็นไหม เราไม่ขัดไม่ แย้งเขา เรารู้เท่ารู้ทันเขา เห็นไหม อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก อยู่กับพิธีกรรมโดยเข้าใจตามพิธีกรรม นั้นตามความเข้าใจ อยู่กับสัตว์การเมือง รู้เป็นการเมืองอย่างไร แล้วเป็นความจริงอย่างไร สิ่งที่เป็น ความจริง นั้นเขาทำอย่างไร เขาต้องทำอยู่แล้ว สิ่งที่เขาทำเพียงแต่ว่า ที่พูดมามันมีอยู่แล้วไง มัน เกิดขึ้นมาแล้ว เขาทำขึ้นมาแล้ว เพราะว่าสิ่งนั้นมันเป็นการเมือง แล้วการเมืองนี่คือการตรวจสอบ แต่ของพวกเรามันไม่มีการตรวจสอบ แต่มันอยู่อย่างที่ว่า เราไปอยู่ในพิธีกรรมนั้น เราก็ไม่คิดใน พิธีกรรมนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเขามีปัญหาขึ้นมา ถ้ามันแก้ไขได้ มันเหมือนกับสิ่งที่เราแก้ไขได้ไง คือ เขาจะเอาชื่อเรา เขาจะเอาชื่อไปเปิดเว็บไซต์ เอาชื่อเปิดเว็บไซต์ในยูทูป แล้วก็เอา เอา เอาอะไรนะ ภาพลามกเต็มไปหมดเลย เพราะเราพูดถึงไง มันก็เหมือนกับหลวงปู่ตื้อ เห็นไหม หลวงปู่ตื้อ ครูบา อาจารย์เราเทศน์ยอดธรรม

เขาพูดได้ ไฉนพวกเราสัตว์การเมือง ความจริงยอดธรรมพูดไม่ได้ ต้องพูดแต่สิ่งที่รักษาหน้า รักษาตากันไง มันเหมือนกันไหม หนามปิกเสียบเราที่เท้าเราบ่งมันไม่ได้เพราะมันเจ็บ เราไม่ยอมบ่ง มันก็เจ็บอยู่อย่างนั้นนะ นี่ก็เหมือนกันสิ่งที่มันปิกเสียบอยู่ที่ใจ แต่พูดกับมันไม่ได้ แล้วไปพูดนี่ก็พูด การเมืองกัน พูดสร้างภาพกัน พูดอยู่ข้างนอกใจ ต่างคนต่างมีคุณภาพ ต่างคนต่างเป็นคนดี นี่ไงเรา ถึงบอกว่าศาสนานะไม่ใช่การเมือง แต่เพราะเป็นลัทธิศาสนาอื่นของเขาเป็นการเมือง แต่ของเราไม่ เป็น ไม่เป็นเพราะครูบาอาจารย์เรา ถ้าไม่เป็นการเมืองหลวงปู่มันไม่เป็น ครูบาอาจารย์เราไม่เป็น

พระพุทธเจ้าเห็นไหมแยกเลย ขนาดที่ว่าพระเทวทัตจะปกครองใจ จะแปลงเป็น พระเทวทัตนี้ จะไปขอชาติศัตรู ชาติศัตรูมาเป็นลูกศิษย์เพราะอยากมีชื่อเสียงไง แล้วให้ขอชาติศัตรูปฏิบัติพื่อนะ พระพุทธเจ้าบอกให้พระสารีบุตรไปประกาศก่อนในนครราชคฤห์ มันอยู่ในพระไตรปิฎก ไป

ประกาศก่อนในนครราชคฤห์เลย ว่าเทวทัตกับพระสงฆ์นี้ไม่เกี่ยวกัน ไม่เกี่ยวกัน ประกาศก่อน ๗ วัน

แล้วสุดท้ายแล้ว พระเทวทัตก็ไปยุยงให้อาชาตศัตรูไปฆ่าพ่อ อาชาตศัตรูเป็นคนคิดคนหนึ่งนะ เพราะบอกกับเทวทัตว่าไม่ต้องฆ่าหรอก เดี่ยวพ่อก็ให้เองสมบัติ เทวทัตบอกว่าถ้าเกิดถ้าเ็งตายก่อน พ่อจะให้ใคร ยุยงทุกวัน ยุยงทุกวันจนอาชาตศัตรูนี้พอกมีดเข้าไปจะไปฆ่าพ่อ พ่อเข้าไปบีบ พวกมหาเถรก็มาตรวจค้นอาวุธก่อน ก่อนจะเข้าไปหาภิกษุในวัง ไปเจอเข้า จับ จับก็สอบสวน พอสอบสวนเสร็จ สอบสวนอาชาตศัตรูมันก็เป็นเทวทัต พอถึงเทวทัต ก็เทวทัตเป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า พวกอำมาตย์ก็ประชุมกันเลยว่าจะลงโทษอย่างไร

ในอำมาตย์มีอยู่ ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งบอกว่าต้องจับพระฆ่าให้หมด อีกฝ่ายหนึ่งก็ประชุมกันไว้ เป็นสภา อีกสภาหนึ่งบอกว่าไม่ได้ ไม่ได้ยินหรือเมื่อ ๗ วันที่แล้วพระสารีบุตรได้ประกาศแล้วว่า เทวทัตกับศาสนานี้ไม่เกี่ยวกัน ไม่เกี่ยวกัน ตกลงแล้วในสภาประชุมกันไม่ลง ก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร ว่าจะเข้าไปเฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารเป็นภิกษุ พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโศดาบัน ก็ถามว่าคุยอะไรกัน ก็บอกว่าสภาแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งบอกว่าให้จับพระฆ่าให้หมดเลย เพราะพระจะปฏิวัติ อีกฝ่ายหนึ่งบอกว่าไม่ใช่ ยังไม่ให้ทำ ตกลงกันไม่ได้ ก็มาเฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร

พระเจ้าพิมพิสารบอกว่า ถ้าใครจับพระฆ่าคนนั้นผิดมากเลย จะเสียใจมากเลย ไอ้คนที่ไม่จับพระฆ่ามันนะถูก แล้วก็บอกเลย อย่างนั้นนะอย่างที่ว่าที่บอก ว่ามันแยกกันแล้วไม่เกี่ยวกัน แล้วพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโศดาบันเข้าใจ แบบว่าพระโศดาบันนะ มันก็มีญาณมีความรู้ต่าง ๆ ที่ดีกว่าปุถุชนไง แล้วพอยังงั้นอาชาตศรรู้อยากได้ใช่ไหม ให้หมดเลย อะไรก็ได้ก็ให้ อาชาตศรรู้ก็เลยจับพ่อไปฆ่า จะฆ่าก็ไม่กล้า ฆ่าไม่ลง เพราะว่าจิตใจเนี่ย จิตใจเป็นคนคิดคนหนึ่งนะ

เพราะพระพุทธเจ้าบอกว่าถ้าอาชาตศรรู้ไม่ได้ฆ่าพ่อ ในตำราบอกอย่างน้อยได้เป็นโศดาบัน หรือ อนาคา แต่เพราะคบมิตรไง เพราะไปคบกับเทวทัต เทวทัตยุยงส่งเสริมไง จนมีความเห็นผิดไป อยากได้ราชสมบัติมากไป เห็นไหมคุณ การเมืองเห็นไหมว่าศาสนาไม่ใช่การเมือง เพราะพระพุทธเจ้าให้พระสารีบุตรไปพูดไว้ก่อนเลย บอกไม่เกี่ยวกัน ไม่เกี่ยวกัน แต่เพราะว่าพระเห็นไหม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม นี่เหมือนกันเพราะพระเทวทัตอยากมีชื่อเสียง อยากมีต่าง ๆ ชื่อเสียงจะเกิดจากอะไร ถ้าไม่เกิดจากคนที่มียอำนาจ ก็เข้าไปหาอาชาตศรรู้ อาชาตศรรู้แล้วไปหาต่าง ๆ เนี่ยการเมืองเห็นไหม

แม้แต่พระเจ้า ถ้ามันไม่ถึงที่สุด มันก็ไปเกาะเกี่ยวกับการเมือง เพราะมนุษย์เป็นสัตว์การเมือง ถ้าเข้าไม่ถึงความจริงของศาสนา ถ้าเข้าถึงความจริงของศาสนา ศาสนาไม่ใช่การเมือง ศาสนาเป็นความจริง แต่ตอนนี้โดนการเมืองทิ่ม ก็เป็นสัตว์การเมืองเหมือนกันเห็นไหม เกิดเป็นสังคม ก็เป็นมนุษย์ ก็อยู่ในสังคม

เราเกิดเป็นมนุษย์ก็บอกแล้วไง เราพูดเอง พูดกับพวกลูกศิษย์นี่เอง บอกเว็บไซต์เรา เราคิดมาตั้งนานแล้ว แต่เรายังไม่ทำ แล้วจะทำเนี่ยก็บอกว่า ถ้าเราจะทำ พูดกับทุกคนนะว่า ออกไปตากฝนนะมันต้องเปียกแน่นอน ออกไปสังคมต้องโดนอยู่แล้วมันรู้ ๆ อยู่แล้ว ที่นี้จะโดนอย่างไรก็ไม่ต่างกัน เพราะว่าประสาเรา มันแบบว่าของสุดวิสัยไง

คือเราไม่มีสิทธิที่จะไปดูแลควบคุมสิ่งตรงนั้นได้ เราจะควบคุมความคิดของคนไม่ได้ แล้วความคิดของคนนะ มันอยู่ในหัวใจนะ มันหลากหลายนัก มันทำได้ทุก ๆ อย่าง แต่ถ้าเราป้องกันได้ เราทำตรงนี้ไง ถ้าป้องกันได้ ถ้ารักษาได้ มันก็ทำก็เพื่อประโยชน์ตรงนี้ ถ้าป้องกันไม่ได้ มันก็สุดวิสัย มันก็เป็นกรรมของสัตว์ ไม่มีใครหรอกที่ไม่โดนกระทบ ถ้าเราจะทำประโยชน์ มันโดนอยู่แล้ว มันโดนอยู่แล้ว เพียงแต่ว่ามันกระทบมามันชัดเจนมาก โอ้โฮ เล่นกันตรง ๆ เลย แต่ก็ไม่ว่ากันนะ

เพียงแต่ว่าเนียพูดให้เห็น เห็นไหม พูดให้เห็น บอกว่าวันนี้จะพูดการเมือง พูดธรรมะการเมือง แต่ของเราจริง ๆ ไม่ใช่การเมืองนะ การเมือง การเมืองมันเป็นสังคม มันเป็นเรื่องแต่พวกเราเป็นบุคคลเห็นไหม ปังเจกบุคคลใช่ไหม แล้วหัวใจเราเป็นหนึ่งนะ หัวใจของแต่ละคนนะ ถ้าทำอันนี้ได้เห็นไหม ถ้าใจมันเข้าถึงพุทธะนะ มันเป็นร่วมโพธิ์ร่มไทรนะ นกแกมันอาศัยได้นะ ถ้าเราทำใจของเราให้ถึงที่สุดได้ ทำใจเราให้มีหลักเกณฑ์ได้ เราเองรู้ชัดรู้เจน รู้ชัด

คนหูตาสว่างนี้บอกทางคนอื่นไม่ได้หรือ คนหูตาบอด พวกเราตาฝ้าตามัว จูγκันก็เดินจากตกถนน จูγκันก็เดินตก ตกที่ไหนไปเรื่อยเรื่อยเห็นไหม แต่ถ้าคนตาสว่างขึ้นมาคนหนึ่ง มันจะจูงพวกเราไปนะ จูงพวกเราเข้าไปถึงที่ถูกต้องที่ดั่งาม ฉะนั้นสิ่งที่ดั่งามนี้ เราทำของเราขึ้นมาให้ได้ก่อน ในหัวใจเราพยายามสร้างประโยชน์กับเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเราเนาะ เอวัง